

Cel savu māju uz drošiem pamatiem!

☞ DZIDRA SONDORE

Guna 1944. gadā kopā ar māmuju Olgu Graubiņu devās bēgļu gaitās. Tēvs, komponists Jēkabs Graubiņš, uzskatīja, ka viņš nevar aizbraukt, viņa darbs vajadzīgs te, Latvijā. Pēdējie atvadu vārdi bija: «Meitiņ, cel savu māju uz drošiem pamatiem, bet mākslu atstāj kā vinstīgas, kas visies ap tavas mājas pamatiem.»

Bērnību viņa atceras ar smaidu, cik daudz viņa gribējusi iespēt, izmēģināt. Bet varbūt vecāki tādai bērnam nodarbinātībai piekrituši ar gudru ziņu, lai meitene iepazīst pēc iespējas vairākas mākslas izpausmes, vieglāk būs izvēlēties savu vietu dzīvē. Viņa apmeklēja baleta skolu un kopā ar bērnu ansambli dejoja pat uz Operas skatuves. Spēlēja teātri, un viņai tika uzticēta grūtā Paijas loma. Viņa mācījās klavierspēli un ritmiku. Gunai nepietika pacietības stundām vingrināties. Tas tēvu sāpināja. Reiz viņa pacietība bija galā un viņš teica: «Liela māksliniece no tevis neiznāks, bet viduvējību ir papildnam.»

Gunas kundze brīnās – kāda gan cilvēkam enerģija jaunībā, ko tik nevar iespēt. Viņa strādāja par vingrošanas skolotāju 8. ģimnāzijā un tomēr iesāka studijas Zobārstniecības fakultātē. Dziedāja arī Teodora Reitera kori un paspēja vēl uz randiņiem aizskriet. Iekļauties Reitera kori nebija viegli, turklāt viņa bija gados visjaunākā. Koris bija pilnīga entuziastu vienība, un diriģents neatzina mēģinājumu kavējumus. Vienīgais attaisnojums varēja būt slimība vai plūdi. Gunai bija skaistas garas bizes. 1939. gadā, kad reiterieši koncertēja Londonā, koncertu noklausījās arī karaļa Georga V māsa princese Mērija Luīze. Vēlāk, vakariņu laikā, viņa piegāja pie Gunas, lai pārliecinātos, vai šīs krāšņās bizes ir īstas.

NO JAUNĪBAS DRAUDZENES NANĪJAS MUSKAPES ARHĪVA

IMANTIS KIKULIS

Guna 1939. gadā Rīgā un 1995. gadā Alsungā.

Savā jaunizvēlētajā specialitātē Gunas kundze paspēja beigt tikai divus kursus. Krietnu praksi viņa ieguva Zalcburgā, strādājot mātei par palīdzību. Darba netrūka, jo Amerikā neielaida cilvēkus ar sliktiem zobiem un slimām plaušām. Lai svešatnē varētu strādāt par zobārsti, šo profesiju Gunai vajadzēja apgūt astoņus gadus trijās valstīs, trijās valodās – aizsāka Latvijā, pabeidza Vācijā, atkārtoja Amerikā. Ja nebūtu studējusi atkārtoti, varētu strādāt tikai laboratorijā.

Bēgļu gaitu sūrmi priecīgu darija milestība. Austrijā viņa satika lietuviešu jaunekli, kurš tikko bija beidzis studijas un kļuvis par elektroinženieri. Un viņa no Graubiņas kļuva par Simonī. Drīz studentes un sievas pienākumiem klāt nāca Daumanta un Daivas mātes pienākumi. Bija grūti, pat ļoti, bet ne neiespējami diviem jauniem enerģijas pilniem cilvēkiem.

Kad vīrs Ziemeļkalifornijā dabūja labu darbu, ģimene pārcēlās uz Ameriku.

Lielākā mūža daļa aizvadīta Sanfrancisko. Te Daiva kļuva par bioķīmiķi, bet Daumants sekoja tēva pēdās. Te strādājot, Guna Simone pilnībā sevi nodrošināja vecumdienām. Naudas pietiek, lai pāris reižu gadā apceļotu pasauli, lai bieži viesotos Dzimtenē, lai mūsu Opernamā par 1000 dolāriem nopirktu krēslu 6. rindā, kur Jēkabs Graubiņš mēdza sēdēt, lai sponsorētu sieviešu ansambli Sanfrancisko, kuras mākslinieciskā vadītāja ir meita Daiva.

Neskaitāmas reizes būts 3x3 nometnēs, kur pulcējas latvieši no visas pasaules, kur valda īsti latviska vide un veicina latviskās kopības izjūtu. Tādēļ pērnvasar Guna Simone atbrauca uz Alsungu – Kurzeme ir mazāk pazīstama, bet tāpēc jo interesantāka. Pārsteigumu uz katra soļa un tepat, Latvijā, – saka Gunas kundze. Vispilgtāk atmiņā paliks ekskursija pa Kurzemes baznīcām, saulrietu stāvajos krastos pie jūras Jūrkalnē, unikālās kadiķu birzis

un bezgaljaukās suitu sievas. Lieti noderēs arī viena otra praktiskā lemaņa, kas apgūta Alsungā.

Simones kundzei gribējās pamēģināt, kā viņai pietāv īsts suitu tautastērps. Kad nometnes noslēguma vakarā katra interešu kopa jeb ievirze, kā to nometnē sauca, sniedza savu priekšnesumu, ētikas ievirze, kurā darbojās Gunas kundze, izpildīja pašsacerētu apdziedāšanās dziesmu suitu dziedāšanas manierē. Visi centās, lai mugurā būtu vismaz kaut kas no suitu tautastērpa, taču Gunai Simonei vienīgai bija izdevies sadabūt etnogrāfiski pareizu tērpu, un tas viņai ļoti pietāvēja. Ar savu skaisto balsi viņa ļoti iedēvējās ansambli.

Jaunības pilsēta Rīga ir daudzreiz apmeklēta, apciemotas māssas un draudzenes, arī reiterieši, bet Alsunga ieguls atmiņā kā savdabīgs Latvijas novads, kur 3x3 nometnē darāmā pietika gan acīm un ausīm, gan rokām un kājām. Arī sirdij. ■